

Něco jiného

Tati, co je to úchylova pata?

(šestiletý)

„Počkej! Ještě ne!“ křičela maminka, ale nebylo to nic platné.

„Nezlob se, já za to nemůžu,“ plakal tatínek nad rozlitym mlékem, „podívám se na tebe a –“

„Tak se dívej jinam.“

„Vidím tě všude! A nejvíc, když zavřu oči! Jsi nádherná!“

„Aspoň mlč.“

Maminka vstala a odešla do koupelny. Zbytečně nahlas za sebou zavřela dveře. Tatínek se přikryl peřinou a vydal se napospas výčitkám svědomí: „Chudák ženská. Nic se mnou neužije.“

Obyčejně tatínek výčitkám unikal do spánku, ale tentokrát byl bdělý a všiml si, že za výčitkami následují předsevzetí: „Takhle to nejde. Musím se odpoutat,“ vyslovil nahlas. „Zavřít oči a představovat si něco jiného. Něco ošklivého. Nesmím být sobec. Ona za to stojí. – Jen jestli to dokážu,“ zapochyboval ještě, ale na jeho odhodlání to už nemohlo nic změnit.

Od toho dne se tatínek ve chvílích vášně nespokojoval se zavíráním očí. Na semknutá víčka si začal místo maminčiných

alabastrových ňader promítat obrázky vpádu okupačních vojsk, předčasného procitnutí při operaci žlučníku, kormoránů utopených v naftě – sám byl překvapen, jak bohaté zásoby nepříjemností a hnusu v sobě nosí. Lovil je ze vzpomínek a nutil se do nich jako do zkaženého jídla, dokud ho nevysvobodil maminčin orgiastický výkřik. Teprve pak se odvážil tu odpornou hostinu přerušit a spravit si chuť pohledem na maminčinu půvabnou siluetu, která se nad ním klenula jak sedmé nebe. „Proto je na světě tolik ohavností,“ napadlo ho, když se k němu snesla z výšin slasti a něžně mu usínala na rameni, „abychom si je pamatovali a uměli je proměnit ve štěstí svých drahých.“

Jak tatínkem to poznání škublo, maminka se probudila a ztoužila zážitek zopakovat. Tatínek honem zavřel oči a v duchu ulehkl do okopu pro ležícího střelce – v zablácené uniformě a s omrzlýma nohama. Opět se to osvědčilo.

Milovali se teď mnohem častěji. Čtyřikrát, pětkrát týdně prožíval tatínek vyhazov ze zaměstnání, výsledky s trháním nehtů, pohřby v rodině, ba ožily v něm i vzpomínky na skok přes švédskou bednu v dávných hodinách tělocviku.

Podstupoval to rád, z lásky, pro maminku. Přece však ho čím dál neodbytněji trápiло pomýšlení, že když si na ty odporné představy zvykne, nedosáhne už rozkoše bez nich, pokud ovšem (to by bylo ještě horší) pocít rozkoše neztratí pro něho veškerou přitazlivost. Ať tak či onak, uvažoval, metoda je to sice spolehlivá, ale vlastně neproduktivní: když už musí být tatínek duchem jin-

de než u maminky, mohl by se aspoň odtamtud vracet s nějakým výtěžkem. Co kdyby například třibil svůj zakrnělý obchodní talent? Při maminčině obnovené náruživosti by to mohlo přinést zisky, na nichž by koneckonců bohatli oba! Rozhodl se, že to vyzkouší.

Ještě té noci, sotva se maminčin dech začal zrychlovat, nekřísil tatínek vzpomínky na politické školení v nevětrané místnosti a raději uvažoval, jak nejlépe zhodnotit ty cenné papíry, které kdysi (ostatně na maminčino naléhání) zakoupil a které od té doby zahálejí v nočním stolku. A opravdu: po několika nádherných nocích mohl přivést domů nejdokonalejší, plně automatickou myčku s dvířky z mahagonového dřeva. Nejprve ovšem byla v krabici, tu však z ní tatínek serval takovou silou, že maminka nedokázala utajit závist.

Zmocnil se jí na polštáři z dřevité vaty – s myšlenkami na koupi automobilu.

„Vždycky jsem si myslela, že když někdo tak propadne vášni, spíš zchudne, protože mu na ničem jiném nezáleží. Ale ty jsi zároveň tak podnikavý,“ visela na něm nahými rameny.

„Inspiruješ mě. Udělal bych všechno, abys byla šťastná –“ díval se jí do očí, neboť mluvil pravdu.

Maminka ve sladkých mdlobách tloukla hlavou o myčku.

Vůz, nový vůz, honem si připomínal tatínek. Abych jí mohl trochu ukázat svět.

„Ještě! Ještě!“ zametala podlahu dlouhými vlasy.

Nejlepší by byl kabriolet s mrkacími reflektory –

„Miláčku! Lásko!“

Ale to by chtělo aspoň milión. Jsem pouhý výběrčí poplatků za plyn. Kde vzít a nekrást?

„Hhhh! Hhhh! Hhhh!“

Teď už to nevymyslím, pochopil, slíbal mamince pot z krku a pomohl jí na nohy.

„Jako ve filmu,“ nešetřila uznáním. „Ale tam to jenom předstírají za peníze.“

„Peníze a cit se nevylučují,“ poučil ji. „Máš mě ráda?“

Měla ho ráda. Tak ráda, že neuplynuly ani tři měsíce a vyjeli si v novém kabrioletu.

Krajina kolem nich nestačila ubíhat, až vítr odnesl mamince slaměný klobouk se stuhou.

„Zastav!“

„Koupím ti lepší,“ mávl tatínek rukou.

„Poslyš, kde na to bereš?“ řekla vážně, jako by ten klobouk byl poslední kapka. „Vždycky jsme žili z ruky do huby a najednou máš na všechno peníze. Ty jsi dědil?“

„Po kom, má drahá? Mám na světě jen tebe.“

„Vyhráváš v kartách?“

„Při štěstí, jaké mám v lásce, bych leda prohrával.“

„Nezpronevěřils poplatky?“

„Za co mě máš?“ podíval se na ni.

„To právě nevím. Nevyznám se v tobě.“

„Jsi šťastná?“

„To jsem. Ale čím jsem šťastnější, tím víc se o své štěstí bojím,“ mluvila jako hrdinka románu pro ženy. „Něco přede mnou tajíš.“

„Nesmysl! Prostě jsem do tebe zamilovaný a chci si tě chovat jako v bavlnce. Někdy mám pocit, že není na světě nic, co bych ti nedokázal položit k nohám.“

Když to tatínek vyslovil, jeli právě kolem staré zahrady, v níž mezi staletými duby prosvítal rokokový letohrádek.

„A teď?“ pípala maminka a položila tatínkovi hlavu na rameno.

„Co teď?“

„Teď zrovna ten pocit nemáš?“

„Teď jím přímo překypuji,“ políbil ji na ucho. „Proč?“

„Chtěla bych žít v tom zámečku,“ zaprosila jako dítě.

„Maminko, ten nebude na prodej.“

„Ani za bilión?“ vyslovila maminka, jako by měla rýmu.

Musel se zasmát. „Za bilión nejspíš ano, ale –“

„Takže otázka nezní, jestli je zámeček na prodej, ale jestli na něj dokážeš vydělat,“ upřesnila.

„Maminko, vzpomeň si na rybářovu ženu. Nežijeme si špatně,“ řekl co nejlahodněji a přenesl pravou dlaň z řadicí páky na maminčino koleno. Vrátila mu ji zpět. Zařal prsty do volantu, díval se na silnici a mlčel. Po třiadvaceti kilometrech vrhl na maminku pohled věrného psa.

„Máš to?“ zajímalo ji.

Neodpověděl, ale na nejbližším přejezdu otočil auto do protisměru.

„Kam jedeš?“

„Vrátíme se,“ navrhl. „Dál už jsou jenom skládky, vrakoviště a úhor. Pojedeme domů, zatáhneme záclony, aby noc neměla konce, a budeme spolu.“

„A zámeček?“

„Nějak to udělám.“

„Ale popořádku. Až budeš mít kupní smlouvu, přijď si pro sladkou odměnu.“

„Maminko, to jsou špatné vtipy.“

„Myslím to vážně.“

„Nemluv jako děvka.“

„Nic tě nenapadá, tak nadáváš.“

Chtěl ji uhodit, ale bál se, že strhne auto do příkopu.

„Však ty na to přijdeš,“ rozhodla se dodat mu sebevědomí. „Doma ti uvařím silnou kávu, ani jednou nezaklepu na dveře pracovny a nebude mi vadit, že svítíš do rána.“ Naslinila si prsty a zvedla ruku k dětinské přísaze.

„Jsi sama proti sobě,“ zasyčel tatínek.

Nicméně se snažil. Večery, noci i dny proseděl u psacího stolu, pokrytého všelijakými výpočty, které ovšem škrтал, sotva je horečně načmáral. Ostatně to mnohdy ani výpočty nebyly: stačil nepatrný podnět, například tvar čísla tři, aby tatínek přestal počítat a pokračoval kresbou maminčiných křivek.

Po mnoha marných pokusech si přiznal, že takhle bilión nevypekuluje, roztrhal papír a zavřel oči. Hodiny na náměstí pomalu odbíjely půlnoc. Tatínek si ověřil, že maminka spí, pak otevřel

krabičku, ve které schovával peníze na Vánoce, vybral ji do dna a potichu vyšel z pracovny.

Kolem salonu Felicitas Wünschové v Rajsské ulici obvykle chodíval zrychleným krokem a s hlavou skloněnou. Tím byla majitelka překvapenější, když se vymotal z purpurového závěsu u dveří a zůstal stát v přítmí baru.

„Odečet plynu?“ poznala ho okamžitě. „Vždyť jste tu byl sotva před měsícem. Tak často si moje děvčata plyn nepouštějí. A že teď po půlnoci –“

„Dělám takový pokus,“ volil tatínek slova, aby se nesnížil ke lži.

„Budete k němu potřebovat děvče?“

Tatínek zčervenal jako zdejší tapety.

„Račte si vybrat,“ ukazovala dlouhým stříbrným nehtem. „Karlička, Pamela, Nastěnka, Gigi, srostlé sestry Flaškovy a tamhle Čchang Fu.“

Vybral si Gigi. Měla zlaté vlasy jako maminka, malá ňadra jako maminka a zelené oči jako maminka. Snad ho také vzruší jako maminka, aby mohl uplatnit metodu, která se mu s maminkou tolikrát osvědčila.

„Platí se předem,“ upozornila ho Felicitas, podávajíc mu cosi jako jídelní lístek: seznam požitků s přiměřenými cenami. Tatínek odevzdal celou svou hotovost, byl však rozhodnut, že z nabídky služeb vyčerpá jen tolik, kolik bude nezbytně třeba. Jakmile dostane nápad, půjde.

Gigi na něj mrkla zeleným okem, jehož výraz se od maminčina zřetelně lišil. Nicméně ji tatínek následoval do pokoje číslo tři.

Zamkla zevnitř a začala se svlékat. Díval se na ni a rozvažoval, jestli je natolik neodolatelná, aby musel myslet na něco jiného. „Pojď ke mně, brouku, čas běží,“ vyložila si jeho váhání. Vystoupil z bot a nechal se svléknout.

Konečně nastal okamžik, kdy tatínek (doma v ložnici) před svůj vnitřní zrak úpěnlivě přivolával svého daňového poradce. Bez konzultace s ním se zásadně do žádných větších transakcí nepouštěl, natolik byl jako živitel rodiny odpovědný. I tentokrát už se mu zdálo, že se poradce objevuje, už tušil jeho pórovitou tvář zohavenou špatně zahojenými uhry, už se chystal vdechnout pach jeho zkažených zubů – ale vtom sebou trhl, až se Gigi polekala, jestli nedostal infarkt. Do tatínkových představ, nevolána, vtrhla maminka.

„Co tady děláš?“

„Nezlob se, všechno ti vysvětlím,“ blekotal tatínek v duchu. Ošívál se přitom tak nervně, že to i otrlé Gigi působilo dosud nepoznané potěšení.

„Co mi chceš ještě vysvětlovat? Okamžitě domů!“

„Teď nemůžu! Prosím tě, nestůj nade mnou, počkej dole,“ zmínil se bezmocně.

„Na co mám čekat?“

„Dělám to pro tebe!“ vykřikl, ale maminku nepřesvědčil.

„Že se nestydíš!“ dala se do pláče.

Ještě tohle, zoufal si tatínek. Teď už teprv na nic nepřijdu. Než ji udobřím, dojdou peníze. – Než by se tatínek díval na maminčiny slzy, raději otevřel oči. Maminka zmizela.

„Copaks mi to povídal?“ pohladila ho Gigi téměř mateřsky. „To bylo legrační.“

„To je taková moje úchylka,“ usmál se nepřesvědčivě, rychle se oblékl a rozloučil.

Domů se vracel bez nálady. Dobrý úmysl, s nímž opouštěl maminku, se mu nepodařilo uskutečnit, čímž se návštěva nevěstince měnila v trapné povyražení, tak banální u mužů v jeho věku. Bylo mu hanba.

Obloha bledla, v keřích se probouzeli vrabci. Tatínek potichoučku odemkl, převlékl se do pyžama a ulehл vedle maminky.

„Kdes byl?“ nespala.

„Pořád s tebou, maminko,“ řekl trpce.

„Nelži. Smrdíš voňavkou.“

Taková hloupá chyba, uvědomil si. Proč jsem se nevykoupal? Člověk nemá být líný. Ani když se mu chce spát. Co jí teď mám na to říct?

Než se tatínek rozhodl, maminka si odpověděla sama: „Poprvé v životě má něco dokázat a uteče! Najde si ženskou, která se spokojí! První, kterou potká! Ubožák!“

To neměla říkat. To se tatínka dotklo a probudilo to v něm dlouho zapíranou hrdost. „Tak abys věděla,“ nadechl se, „našel jsem si ženskou, která chce mě! Mě, a ne letohrádek se staletými duby! Ženskou, která by mě chtěla, i kdybych byl chudý a malomocný! A odcházím. Slyšíš? Odcházím k ní!“

Maminka se posadila na posteli a v koutcích úst jí začalo cukat jako vždycky, když potlačovala smích. „A kdepaks ji tak rychle sehnal?“ tázala se potouchle.

Tatínek neodpovídal. Proč tak žvaním? kousal si rty. Teď abych na tom trval.

Ale maminka si jeho mlčení vyložila jinak: „Žádná taková není, přiznej se,“ napovídala mu. „Jenom ses polil voňavkou, abych žárčila.“

„Jak to víš?“ vydechl úlevou.

„Jediná ženská na světě, která by tě chtěla, i kdybys byl chudý a malomocný, jsem já. A to ještě jenom někdy.“

„Ty?“ Ale něco mu v tom nesouhlasilo. „A co ten zámeček?“

„Napadlo mě, že tě vyzkouším. Než ten bilión dáš dohromady, že stačím vypátrat, jak to děláš. Kdybys věděl, jak jsem se bála, že už tě pak nebudu mít ráda! Máš štěstí, žes to nedokázal.“ Objala ho a nastavila rty.

„Počkej, půjdu se vykoupat,“ vykroutil se. „Ta voňavka je příšerná.“

A pak se tatínek s maminkou milovali, dokud se docela nerozednilo. A tatínek po celou tu dobu musel myslet na to, že maminku podvedl, že není maminky hoden, připadal sám sobě ošklivý, odpornější než domovní prohlídka, odpornější než týden ve výtahu mezi poschodími, odpornější než úsměv ministra zahraničních věcí. Měl před očima tu svou nehodnost, kál se za ni a prosil v duchu maminku za odpuštění, dokud mu všechny myšlenky nespláchla prudká vlna maminčina štěstí.

Tehdy pochopil: bude-li mít v tu pravou chvíli vždycky na paměti, že si maminku nezaslouží, bude s ním šťastna až do (jeho) smrti.